

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ

ΑΠΟΦΑΣΗ

Προσφυγή αρ. 42524/14

Εμμανουήλ ΜΗΝΑΣ

κατά Ελλάδας

Το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (Πρώτο Τμήμα), συνεδρίασε στις 12 Σεπτεμβρίου 2017 σε Επιτροπή με την ακόλουθη σύνθεση:

Kristina Pardalos, *Πρόεδρο,*

Pauliine Koskelo,

Tim Eicke, *δικαστές,*

και με τη σύμπραξη της Renata Degener, *Αναπλ. Γραμματέα Τμήματος,*

Έχοντας υπόψη την προαναφερθείσα προσφυγή που ασκήθηκε στις 21 Μαΐου 2014,

Αφού διασκέφθηκε, εξέδωσε την ακόλουθη απόφαση :

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΟ

1. Ο προσφεύγων, Εμμανουήλ ΜΗΝΑΣ, είναι Έλληνας υπήκοος, γεννηθείς το 1951, κάτοικος Ρόδου. Ενώπιον του Δικαστηρίου τον εκπροσώπησε ο Ι. Παντελίδης, δικηγόρος, μέλος του Δικηγορικού Συλλόγου Ρόδου.

Α. Τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης

2. Τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης όπως τα έχει εκθέσει ο προσφεύγων έχουν ως εξής:

3. Στις 24 Ιουλίου 2006, οι Μ.Χ. και Α.Χ. κατέθεσαν έγκληση κατά του προσφεύγοντος για ψευδή καταμήνυση.

4. Στις 6 Αυγούστου 2007 ασκήθηκε ποινική δίωξη κατά του προσφεύγοντος.

5. Μετά από δύο αναβολές, στις 7 Ιανουαρίου 2009 και 12 Μαρτίου 2010, η επ' ακροατηρίου συζήτηση διεξήχθη στις 11 Φεβρουαρίου 2011, οπότε το Τριμελές Πλημμελειοδικείο Ρόδου («το Πλημμελειοδικείο») αθώωσε τον κατηγορούμενο για την κατηγορία της ψευδούς καταμήνυσης (απόφαση αριθ. 315/2011). Ο Εισαγγελέας άσκησε έφεση κατά της απόφασης αυτής.
6. Στις 3 Απριλίου 2012, το Τριμελές Εφετείο (Πλημμελημάτων) Δωδεκανήσου («Εφετείο Πλημμελημάτων») ακύρωσε την προσβληθείσα απόφαση και καταδίκασε τον προσφεύγοντα για ψευδή καταμήνυση (απόφαση αριθ. 140/2012).
7. Την 1^η Οκτωβρίου 2012, ο προσφεύγων άσκησε αναίρεση κατά της υπ' αριθ. 140/2012 απόφασης του Εφετείου Πλημμελημάτων.
8. Στις 31 Ιανουαρίου 2013 ο Άρειος Πάγος αναίρεσε την προσβληθείσα απόφαση και παρέπεμψε την υπόθεση στο Εφετείο Πλημμελημάτων (απόφαση αριθ. 153/2013).
9. Στις 12 Μαρτίου 2013 το Εφετείο Πλημμελημάτων καταδίκασε τον προσφεύγοντα για ψευδή καταμήνυση (απόφαση αριθ. 59/2013).
10. Στις 26 Μαρτίου 2013, ο προσφεύγων άσκησε αναίρεση κατά της υπ' αριθ. 59/2013 απόφαση του Εφετείου Πλημμελημάτων λόγω έλλειψης αιτιολογίας και για εσφαλμένη ερμηνεία ποινικής διάταξης. Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο αναίρεσης, ο προσφεύγων υποστήριξε ότι ήταν εσφαλμένη η εφαρμογή, στην περίπτωσή του, του άρθρου 94 ΠΚ που προβλέπει τον προσδιορισμό της ποινής όταν το αδίκημα έχει συντελεστεί με περισσότερες πράξεις. Με το από 3 Ιουλίου 2013 συμπληρωματικό υπόμνημα που υποβλήθηκε στον Εισαγγελέα του Αρείου Πάγου ο προσφεύγων υπέβαλε έναν πρόσθετο λόγο αναίρεσης, ήτοι την κατάχρηση εξουσίας.
11. Στις 8 Νοεμβρίου 2013 η αναίρεση έγινε εν μέρει δεκτή από τον Άρειο Πάγο (απόφαση αριθ. 1341/2013)· η απόφαση καθαρογράφηκε και εκδόθηκε επικυρωμένο αντίγραφο αυτής στις 3 Δεκεμβρίου 2013. Το Ανώτατο Ποινικό Δικαστήριο έκανε δεκτό τον τρίτο λόγο αναίρεσης και απέρριψε τους υπόλοιπους. Όσον αφορά τον δεύτερο λόγο αναίρεσης επεσήμανε ότι παρά το γεγονός ότι εφαρμόστηκε το άρθρο 94§1 του Ποινικού Κώδικα αντί του άρθρου 94§2 του ιδίου Κώδικα, ο προσφεύγων δεν είχε έννομο συμφέρον να επικαλεστεί αυτόν τον λόγο αναίρεσης επειδή οι ποινές

που επιβλήθηκαν από το Εφετείο Πλημμελημάτων είχαν τηρήσει την εφαρμοστέα στην υπό κρίση υπόθεση ποινική διάταξη.

B. Το οικείο εθνικό δίκαιο

12. Ο Νόμος 4239/2014, με τον τίτλο «Δίκαιη ικανοποίηση λόγω υπέρβασης της εύλογης διάρκειας της δίκης, στα πολιτικά και ποινικά δικαστήρια και στο Ελεγκτικό Συνέδριο» τέθηκε σε ισχύ στις 20 Φεβρουαρίου 2014. Ο νόμος αυτός εισήγαγε, μεταξύ άλλων, μια νέα αποζημιωτική προσφυγή που προέβλεπε την επιδίκαση δίκαιης ικανοποίησης για την ηθική βλάβη λόγω της αδικαιολόγητης παράτασης της διάρκειας μιας διαδικασίας ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων. Το άρθρο 3 § 1 ορίζει ότι :

«Η αίτηση ασκείται ανά βαθμό δικαιοδοσίας εντός προθεσμίας έξι (6) μηνών από τη δημοσίευση της οριστικής απόφασης του δικαστηρίου που εκδόθηκε μετά από δίκη για την οποία ο αιτών παραπονείται ότι υπήρξε υπέρβαση της εύλογης διάρκειάς της (...)

ΑΙΤΙΑΣΕΙΣ

13. Ο προσφεύγων επικαλείται το άρθρο 6 §1 της Σύμβασης και παραπονείται για τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων. Επικαλείται την ίδια διάταξη και καταγγέλλει τον άδικο χαρακτήρα της διαδικασίας και υποστηρίζει ότι ο Άρειος Πάγος υπέπεσε σε νομικά σφάλματα απορρίπτοντας τον δεύτερο λόγο αναίρεσης.

ΩΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΔΙΚΑΙΟ

I. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 §1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΗ ΔΙΑΡΚΕΙΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

14. Ο προσφεύγων υποστηρίζει ότι η διάρκεια της επίδικης διαδικασίας υπήρξε υπερβολική. Επικαλείται το άρθρο 6 §1 της Σύμβασης της οποίας τα οικεία χωρία ορίζουν τα εξής:

«Παν πρόσωπον έχει δικαίωμα όπως η υπόθεσίς του δικασθή (...) εντός λογικής προθεσμίας υπό δικαστηρίου, (...), το οποίον θα αποφασίση (...) επί του βασίμου πάσης εναντίον του κατηγορίας ποινικής φύσεως»

15. Όσον αφορά το ενώπιον του Αρείου Πάγου τμήμα της διαδικασίας, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, όπως προκύπτει από τον φάκελλο, η υπ' αριθ. 1341/2013 απόφαση του εν λόγω δικαστηρίου δημοσιεύθηκε στις 8 Νοεμβρίου 2013, ήτοι σε χρονικό διάστημα μικρότερο των έξι μηνών προ της 20^{ης} Φεβρουαρίου 2014, ημερομηνία έναρξης ισχύος του Νόμου 4239/2014, ο οποίος θέσπισε, μεταξύ άλλων, υπέρ των πολιτών που εμπλέκονται σε διαδικασία ενώπιον των ποινικών δικαστηρίων, μια νέα αποζημιωτική προσφυγή η οποία πρέπει να ασκηθεί εντός έξι μηνών από τη δημοσίευση οριστικής απόφασης δικαστηρίου ενώπιον του οποίου η διάρκεια της διαδικασίας ήταν μη εύλογη. Συνεπώς ο προσφεύγων μπορούσε να ασκήσει την προβλεπόμενη από τον νόμο αυτόν προσφυγή για να παραπονεθεί για τη διάρκεια του μέρους αυτού της διαδικασίας. Υπό το πρίσμα της νομολογίας του στην υπόθεση *Ξυνός κατά Ελλάδας* και ιδίως υπό το πρίσμα του σκεπτικού του Δικαστηρίου ως προς την αποτελεσματικότητα της αποζημιωτικής αυτής προσφυγής (βλ. *Ξυνός κατά Ελλάδας*, αρ. 30226/09, §51, 9 Οκτωβρίου 2014), το Δικαστήριο συμπεραίνει ότι ο προσφεύγων υποχρεούτο βάσει του άρθρου 35 §1 της Σύμβασης να κάνει χρήση της προσφυγής αυτής. Εξάλλου, επισημαίνει ότι στην υπό κρίση υπόθεση δεν διαπιστώθηκε καμία εξαιρετική περίπτωση ικανή να απαλλάξει τους προσφεύγοντες από την υποχρέωσή τους να εξαντλήσουν αυτό το εθνικό ένδικο μέσο.

16. Κατά συνέπεια η αντλούμενη από το άρθρο 6 §1 της Σύμβασης αιτίαση που αφορά το μέρος αυτό της διαδικασίας ενώπιον του Αρείου Πάγου πρέπει να απορριφθεί λόγω μη εξάντλησης των εθνικών ενδίκων μέσων κατ' εφαρμογή του άρθρου 35§§1 και 4 της Σύμβασης.

17. Όσον αφορά το τμήμα της αιτίας που αφορά τη διάρκεια της διαδικασίας ενώπιον του Πλημμελειοδικείου, του Εφετείου Πλημμελημάτων, του Αρείου Πάγου και του Εφετείου Πλημμελημάτων μετά από παραπομπή της υπόθεσης από τον Άρειο Πάγο, που άρχισε στις 6 Αυγούστου 2007 και ολοκληρώθηκε στις 12 Μαρτίου 2013, οπότε και δημοσιεύτηκε η υπ' αριθ. 59/2013 απόφαση του Εφετείου Πλημμελημάτων, το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι ο εύλογος χαρακτήρας της διάρκειας μιας διαδικασίας κρίνεται σύμφωνα με τα πραγματικά περιστατικά της υπό κρίση υπόθεσης και με βάση κριτήρια που έχει θεσπίσει η νομολογία του

Δικαστηρίου, και ειδικότερα με βάση την περιπλοκότητα της υπόθεσης, τη συμπεριφορά του προσφεύγοντος και των αρμοδίων αρχών, καθώς και με βάση το διακύβευμα της διαφοράς για τους ενδιαφερόμενους (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, *Μιχελιουδάκης κατά Ελλάδας*, αρ. 54447/10, §42, 3 Απριλίου 2012).

18. Στην υπό κρίση υπόθεση, η υπό κρίση περίοδος εκτείνεται σε πέντε έτη και επτά μήνες περίπου για τρεις βαθμούς δικαιοδοσίας. Συναφώς, το Δικαστήριο διακρίνει μια περίοδο περίπου έξι μηνών, ήτοι από τις 3 Απριλίου 2012, ημερομηνία κατά την οποία το Εφετείο Πλημμελημάτων εξέδωσε την υπ' αριθ. 140/2012 απόφασή του, έως την 1^η Οκτωβρίου 2012, που ο προσφεύγων άσκησε αναίρεση κατά της απόφασης αυτής, η οποία δεν μπορεί να καταλογιστεί στις αρμόδιες αρχές. Επιπλέον, το Δικαστήριο δεν διακρίνει να υπάρχουν περίοδοι αδικαιολόγητης αδράνειας ή βραδύτητας καθόλη τη διάρκεια της επίδικης διαδικασίας οι οποίες να είναι καταλογιστέες στη συμπεριφορά των εθνικών αρχών. Επιπλέον, παρατηρεί ότι ο ρυθμός της διαδικασίας ενώπιον των τριών βαθμών δικαιοδοσίας ήταν έντονος και ότι ο προσφεύγων δεν εκθέτει κανένα πραγματικό περιστατικό ή ισχυρισμό που να μπορεί να οδηγήσει στο συμπέρασμα ότι, στην υπό κρίση υπόθεση, η διάρκεια της διαδικασίας δεν πληροί την απαίτηση της «λογικής προθεσμίας» (βλ. επίσης *Ζαχαρής κατά Ελλάδας* (déc.) [επιτροπή], αρ. 32283/02, 14 Δεκεμβρίου 2004, *Φουτρή κατά Ελλάδας* (déc.) [επιτροπή], αρ. 78201/11, §§24-25, 26 Απριλίου 2016, και *Κάντας κατά Ελλάδας* (déc.) [επιτροπή], αρ. 47943/10, §22, 26 Νοεμβρίου 2013). Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των στοιχείων που συγκεντρώθηκαν, το Δικαστήριο εκτιμά ότι στην υπό κρίση υπόθεση δεν υπήρξε υπέρβαση της «λογικής προθεσμίας» υπό την έννοια του άρθρου 6§1 της Σύμβασης.

19. Ως εκ τούτου, το τμήμα αυτό της αιτίας πρέπει να απορριφθεί ως προφανώς αβάσιμο κατ' εφαρμογή του άρθρου 35§§3(α) και 4 της Σύμβασης.

II. ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΠΙΚΑΛΟΥΜΕΝΗΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΗΣ ΤΟΥ ΑΡΘΡΟΥ 6 §1 ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟΝ ΔΙΚΑΙΟ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ

20. Ο προσφεύγων παραπονείται, υπό το πρίσμα του άρθρου 6 §1 της Σύμβασης, ότι με την υπ' αριθ. 1341/2013 απόφασή του ο Άρειος Πάγος υπέπεσε σε νομικά σφάλματα απορρίπτοντας τον δεύτερο λόγο αναίρεσης.

21. Το Δικαστήριο υπενθυμίζει ότι, ελλείψει αυθαιρεσίας, δεν έχει αρμοδιότητα να υποκαταστήσει με τη δική του ερμηνεία του δικαίου ή των πραγματικών περιστατικών και των αποδείξεων την ερμηνεία των εθνικών δικαστηρίων. Δεν μπορεί το ίδιο το Δικαστήριο να εκτιμήσει τα πραγματικά περιστατικά που οδήγησαν ένα εθνικό δικαστήριο να εκδώσει μία απόφαση αντί μιας άλλης, γιατί κατά τον τρόπο αυτό θα αναδεικνυόταν σε δικαστή τρίτου ή τέταρτου βαθμού και θα παραβίαζε τα όρια της αποστολής του (βλ. μεταξύ πολλών άλλων, *Melich και Beck κατά Δημοκρατίας της Τσεχίας*, αρ. 35450/04, §48, 24 Ιουλίου 2008).

22. Στην υπό κρίση υπόθεση, με την αιτίασή του ο προσφεύγων αμφισβητεί τον τρόπο με τον οποίο το Ανώτατο Ποινικό Δικαστήριο ερμήνευσε και εφάρμοσε το οικείο εθνικό δίκαιο. Ωστόσο, τίποτε δεν επιτρέπει στο Δικαστήριο να συναγάγει ότι η διαδικασία, κατά τη διάρκεια της οποίας ο προσφεύγων μπόρεσε να εκθέσει όλους τους ισχυρισμούς του, δεν ήταν δίκαιη. Το Δικαστήριο δεν διαπιστώνει καμία ένδειξη αυθαιρεσίας κατά τη διεξαγωγή της δίκης ούτε παραβίαση των δικονομικών δικαιωμάτων του ενδιαφερομένου.

23. Συνεπώς, η αιτίαση αυτή είναι προφανώς αβάσιμη και πρέπει να απορριφθεί κατ' εφαρμογή του άρθρου 35 §§3 και 4 της Σύμβασης.

Για τους λόγους αυτούς, το Δικαστήριο, ομόφωνα,

Κηρύσσει την προσφυγή απαράδεκτη.

Συντάχτηκε στα γαλλικά και εν συνεχεία κοινοποιήθηκε εγγράφως στις 5 Οκτωβρίου 2017.

Renata Degener

Αναπληρ. Γραμματέας

Kristina Pardalos

Πρόεδρος

Ακριβής μετάφραση από το συνημμένο έγγραφο

Η μεταφράστρια

Μαρία Καραμπάτσα